

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektorun vəzifəsini icra edən:
 dos.Z. Məmmədov
" 12 " 08 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050117 "Tarix və coğrafiya müəllimliyi"

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Biocoğrafiya

Fənn proqramı: (Lənkəran Dövlət Universitetinin bakalavr hazırlığı üçün fənn proqramı toplusu. Coğrafiya bölməsi 6 yanvar 2006-cı il tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol № 2)

Kodu : İPF-B 22

Tədris ili. IV (2025-2026) semestr VIII

Tədris yükü : Cəmi. 45 saat. Auditoriya saati-45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar).

Tədris forması. Əyani.

Tədris dili. Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya:

Saat. IV gün II nöb. IV saati mühazirə (alt) (14:05 – 15:40), VI gün II növb. IV saat seminar (14:05 – 15:40) (üst həftə)

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Məmmədova Gülnarə Şahab qızı c.ü.f.d. dosent

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Əli Məmmədov. küç 40

Məsləhət saati: III gün saat 1500 -da.

E-mail ünvanı: mammedova_gulnare@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Abdullayev R.B. Biocoğrafiya. Bakı, 2005.

2. Məmmədov Q.S. Azərbaycanın zoocoğrafi xəritəsi . Bakı 2004.

3. Леме Ж. Основы биогеографии. М. 1980

4. Воронов А.Г. Биогеография с основами экологии. МГУ 1988.

5. Абдуллаев Р.Б. Задачи и краткая история биогеографии. Баку 2002

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi. Biocoğrafiya sahəsinin əsas istiqamətində (aeroloji, floristik və faunostik, regional, ekoloji) əldə edilmiş biliklər şərh olunur. Fənnin məqsədi tədris zamanı yer kürəsində orqanizmlərin və onların qruplaşmalarının yayılmasının coğrafi qanunauyğunluqlarını öyrənməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 – cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakı qaydadadır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialları dərindən bilir, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçmiş material tam bilir,cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal - tələbə keçirilmiş aterial başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – tələbənin cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr ərzində nəticəyə görə yekün qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X.Təqvim planı: Cəmi. 45 saat. Auditoriya saati-45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		müh	Sem	müh	sem
1.	Mövzu. Biocoğrafiyanın predmeti, tədqiqat obyekti və tədris sahələri Plan: 1. Biocoğrafiyanın əsas anlayışları və bölmələri 2. Biocoğrafiyanın praktiki əhəmiyyəti 3. Biocoğrafiya və onun təbiət elmləri sistemində yeri 4. Biocoğrafiya-biologiya, ekologiya və coğrafiyanın sintezi kimi Mənbə: (1,2,3,5)	2	2		

2.	Mövzu. Biocoğrafiyanın inkişaf mərhələləri Plan: 1. Biocoğrafiyanın ilk addımları 2. Biocoğrafiya orta əsrlərdə 3. A. Humboltun botanika-coğrafiya tədqiqatları 4. Ç. Darvinin növlər təlimi 5. Biocoğrafiya XX əsrdə Mənbə: (1,2,3,5)	2			
3.	Mövzu. Orqanizmlərin yayılma formaları və coğrafi yayılma sahəsi Plan: 1. Orqanizmlərin yayılma formaları 2. Passiv yayılma 3. Aktiv yayılma 4. Areal anlayışı Mənbə: (3,4,5)	2	2		
4.	Mövzu. Orqanizmlərin coğrafi yayılmasına və topoqrafik yerləşməsinə ekoloji amillər Plan: 1. Abiotik amillər 2. Biotik amillər 3. Antropogen amillər 4. İqlim amilləri Mənbə: (3,4,5)	2			
5.	Mövzu. Orqanizmlərin coğrafi yayılmasına və topoqrafik yerləşməsinə ekoloji amillər Plan: 1. Edafik amillər 2. Hidroqrafik və oroqrafik amillər 3. Biotik amillər 4. Antropogen amillər Mənbə: (1,2,3,4,5)	2	2		
6.	Mövzu. Biosfer haqqında anlayış. Biosferin biocoğrafi mahiyyəti Plan: 1. Biosfer təbəqələri 2. Biosferin xüsusiyyətləri 3. Canlı orqanizmlərin məhsuldarlığı 4. Fotosintez 5. Maddələrin dövrəsi Mənbə: (1,2,3,4,5)	2			

7.	Mövzu. Bioloji ehtiyatlar və bioloji məhsuldarlıq Plan: 1. Biogenosenoz 2. Populyasiya 3. Eliminasiya 4. İnsanın bitki aləminə təsiri 5. Bitki örtüyünün məhsuldarlığı Mənbə: (1,3,4,5)	2	2		
8.	Mövzu. Müasir canlıların yayılmasında paleocoğrafi amillərin rolu və mədəni orqanizmlərin törəmə mərkəzləri Plan: 1. Polinologiya anlayışı 2. Paleocoğrafiya 3. Paleoiqlim 4. Taksonomik qruplar 5. Orqanizmlərin törəmə mərkəzləri Mənbə: (2,3,4,5)	2			
9.	Mövzu. Statsiya, Biotop, Biosenoz, Biogeosenoz, Fatsiya, Ekosistem anlayışları Plan: 1. Orqanizmlərin həyat formaları 2. Miqrasiya və invaziya 3. Populyasiya 4. Biosenoz anlayışının təhlili 5. Biosenozda orqanizmlər arasında münasibət 6. Orqanizmlərin törəmə qabiliyyəti 7. Orqanizmlərin yayılması, passiv və aktiv yayılma Mənbə: (1,4,5)	2	2		
10.	Mövzu. Qurunun flora bölgüsü Plan: 1. Holarktika flora vilayəti 2. Avropa-Sibir yarımvilayəti 3. Çin -Yaponiya yarımvilayəti 4. Pontik-Mərkəzi Asiya yarımvilayəti 5. Aralıq dənizi yarımvilayət Mənbə: (1,2,4,5)	2			
11.	Mövzu. Qurunun flora bölgüsü Plan: 1. Şimali Afrika - Hindistan yarımvilayəti 2. Makroneziya yarımvilayəti 3. Şimali Amerika - Atlantika yarımvilayəti 4. Şimali-Amerikanın pretilər yarımvilayəti 5. Sakit okean-Simali Amerika yarımvilayəti Mənbə: (1,2,3,4,5)	2	2		

12.	Mövzu. Qurunun flora bölgüsü. II paleotropik flora vilayət Plan: 1. Paleotropik flora vilayəti 2. Neotropik flora vilayəti 3. Avstraliya flora vilayəti 4. Kap flora vilayəti 5. Antarktida flora vilayəti Mənbə: (1,2,4,5)	2			
13.	Mövzu. Materiklərin faunası. Materik faunalarının təsnifat prinsipləri Plan: 1. Materik faunalarının təsnifat prinsipləri. Notogey qurusu 2. Yeni Zelandiya vilayəti 3. Yeni Zelandiya vilayəti 4. Polineziya fauna vilayəti	2	2		
14.	Mövzu. I Neogey qurusu ümumi səciyyəsi Plan: 1. Neotropik fauna vilayəti 2. Paleogey qurusu 3. Artoqey qurusu Mənbə: (1,2,3,5)	2			
15.	Mövzu. Dəniz və okeanların ekoloji zonaları Plan: 1. Litoral (sahil) zona 2. Pelagial (açıq dəniz) zona 3. Abissal (dərın sular) zona Mənbə: (1,2,3,5).	2	1		
Cəmi :		30	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Xidmət sahələri və onların cəmiyyətdə və təsərrüfatda rolu, xidmət coğrafiyasının öyrənilməsi tarixi, xidmətə tələbat və xidmət normativləri, xidmət coğrafiyasının nəzəri əsasları, xidmətin inkişafında təbii amillərin rolu, şəhərlərdə və kəndlərdə xidmətin ərazi təşkilinin xüsusiyyətlərini və öyrənilməsi tələbələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

1. Fənn üzrə anlayış və terminlərin mahiyyətini qavrayır.
2. Yer kürəsinin müxtəlif regionlarında canlı aləmin paylanması coğrafi qanunauyğunluğunu dəyərləndirir.
3. Bitki və heyvanlar aləminin törəmə mərkəzlərini izah edir.
4. Bioaləmin digər komponentlərlə əlaqəsini təhlil edir.
5. Biocoğrafi baxımdan vilayət, quru və aləmləri müqayisəli şərh edir.
6. Yer kürəsinin biocoğrafi rayonlaşma xəritəsini təhlil edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Biocoğrafiyanın predmeti, tədqiqat obyektı və tədris sahələri
2. Biocoğrafiyanın əsas anlayışları və bölmələri
3. Biocoğrafiyanın praktiki əhəmiyyəti
4. Biocoğrafiya və onun təbiət elmləri sistemində yeri
5. Biocoğrafiya-biologiya, ekologiya və coğrafiyanın sintezi kimi
6. Biocoğrafiyanın inkişaf mərhələləri
7. A.Humboltun botanika-coğrafiya tədqiqatları
8. Orqanizmlərin yayılma formaları və coğrafi yayılma sahəsi
9. Abiotik amillər, biotik amillər və antropogen amillər
10. Biosfer haqqında anlayış, biosferin biocoğrafi mahiyyəti
11. Bioloji ehtiyatlar və bioloji məhsuldarlıq
12. Müasir canlıların yayılmasında paleocoğrafi amillərin rolu və mədəni orqanizmlərin törəmə mərkəzləri
13. Orqanizmlərin törəmə mərkəzləri
14. Statsiya, Biotop, Biosenoz, Biogeosenoz, Fatsiya, Ekosistem anlayışları
15. Orqanizmlərin həyat formaları
16. Miqrasiya və invaziya
17. Biosenoz anlayışının təhlili
18. Biosenozda orqanizmlər arasında münasibət
19. Orqanizmlərin törəmə qabiliyyəti
20. Populyasiya
21. Orqanizmlərin yayılması, passiv və aktiv yayılma
22. Holarktika flora vilayəti
23. Avropa-Sibir yarımvilayəti
24. Çin -Yaponiya yarımvilayəti
25. Pontik-Mərkəzi Asiya yarımvilayətinə
26. Şimali Afrika - Hindistan yarımvilayəti
27. Şimali Amerika - Atlantika yarımvilayəti
28. Şimali-Amerikanın prerilər yarımvilayəti
29. Sakit okean-Şimali Amerika yarımvilayəti
30. Paleotropik flora vilayəti
31. Neotropik flora vilayət
32. Kap flora vilayəti
33. Materik faunalarının təsnifat prinsipləri. Notogey qurusu
34. Yeni Zelandiya vilayəti
35. Avstraliya vilayəti
36. Polineziya fauna vilayəti
37. Neotropik fauna vilayəti
38. Paleogey qurusu
39. Arktogey qurusu
40. Litoral (sahil) zona, pelagial (açıq dəniz) zona, abissal (dərın sular) zona

I Kollokvium sualları

1. Biocoğrafiyanın predmeti, tədqiqat obyektı və tədris sahələri
2. Biocoğrafiyanın əsas anlayışları və bölmələri
3. Biocoğrafiyanın praktiki əhəmiyyəti
4. Biocoğrafiya və onun təbiət elmləri sistemində yeri
5. Biocoğrafiya-biologiya, ekologiya və coğrafiyanın sintezi kimi
6. Biocoğrafiyanın inkişaf mərhələləri
7. A.Humboltun botanika-coğrafiya tədqiqatları
8. Orqanizmlərin yayılma formaları və coğrafi yayılma sahəsi

9. Abiotik amillər, biotik amillər və antropogen amillər
10. Biosfer haqqında anlayış , biosferin biocoğrafi mahiyyəti

II Kollokvium sualları

1. Bioloji ehtiyatlar və bioloji məhsuldarlıq
2. Müasir canlıların yayılmasında paleocoğrafi amillərin rolu və mədəni orqanizmlərin törəmə mərkəzləri
3. Orqanizmlərin törəmə mərkəzləri
4. Statsiya, Biotop, Biosenoz, Biogeosenoz, Fatsiya, Ekosistem anlayışları
5. Orqanizmlərin həyat formaları
6. Miqrasiya və invaziya
7. Biosenoz anlayışının təhlili
8. Biosenozda orqanizmlər arasında münasibət
9. Orqanizmlərin törəmə qabiliyyəti
10. Populyasiya

“Biocoğrafiya (ARTN Elmi-Metodiki Şurasının Coğrafiya bölməsi 2 oktyabr 2012-ci il 2 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.).

Sillabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasında (12 Sentyabr 2025-cü il, protokol № 01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos.G.Ş.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos.S.Q.Əzizov